

Vedrørende udkast til kommissorium for Tibetkommissionen.

Amnesty International har fulgt debatten om at gennedsætte Tibet-kommissionen, efter at det er kommet frem, at både Udenrigsministeriet og Rigspolitiet muligvis har håndteret undersøgelseskommissionens anmodning - om at modtage al relevant dokumentation til brug for undersøgelserne af, hvem der havde truffet afgørelse om at forhindre demonstranter i at udøve deres grundlovssikrede ret til at demonstrere mod det kinesiske styres behandling af Tibet under kinesiske statsbesøg i Danmark i 2012 og 2014- på en måde, som kunne skabe formodninger om, at Udenrigsministeriet og Rigspolitiet ikke havde betjent kommissionen loyalt, men tværtimod forsætligt forholdt kommissionen relevante oplysninger.

Vi hilste derfor justitsministerens beslutning om at retablere kommissionen velkommen og i den forbindelse ikke mindst ministerens erklæring om, at det er afgørende, at den fornyede undersøgelse kan bidrage til, at lignende krænkelse af ytrings- og forsamlingsfriheden ikke vil ske igen ved fremtidige statsbesøg, velkommen.

Det nyligt offentliggjorte udkast til supplerende kommissorium af 20. juni 2018, om gennemførelse af en supplerende undersøgelse giver imidlertid anledning til bekymring og tvivl om hensigtsmæssigheden.

Det fremgår nemlig, at kommissionen ikke - som man kunne have forventet - skal koncentrere sig om at undersøge, om den nu tilvejebragte dokumentation fra Udenrigsministeriet og Rigspolitiet giver grundlag for at ændre eller supplere de oprindelige konklusioner, som fremgår af kommissionens beretning af 18. december 2017.

Nu skal undersøgelsen udvides bagud i tid til at omfatte perioden fra et kinesisk statsbesøg i 1995 (og 2002) og indtil nedsættelsen af Tibet-kommissionen.

Baggrunden for denne beslutning er, så vidt Amnesty forstår, at enkeltstående, fortrinsvis pensionerede, politifolk er stået frem og har hævdet, at praksis med at forhindre demonstranter i at nå frem til kinesiske statsbesøg m.v., ved hoteller, langs rejseruter, ikke er noget, som enkeltstående politifolk har fundet på i 2012 og 2014, men tværtimod udtryk for en rodfæstet praksis, som har været anvendt i årtier - uden at kræve diskussion eller introduktion, fordi den har været kendt af "alle med blot kort tid i tjenesten".

Man må frygte, at en sådan udvidelse af kommissoriet kommer til at betyde en voldsom forlængelse af processen og måske endda gøre det vanskeligt for undersøgelsen at komme i mål. Det er naturligvis interessant at få undersøgt, om der kan peges på en årtier lang praksis og intern forståelse i politiet om, at demonstrationer, som kan irritere eller "støde" besøgende repræsentanter for stater, som Danmark ønsker at stå sig godt med, skal forhindres - i strid med grundlæggende politiske frihedsrettigheder.

Men det er ikke en nødvendig eller naturlig del af det oprindelige formål, som var at finde ud af, om man kunne placere et individuelt ansvar for ordren til at forhindre demonstrationerne i 2012 og 2014. Strengt taget kan man næppe udlede noget brugbart om identiteten på nogle konkret ansvarlige politifolk i 2012 og 2014 ved at undersøge en række episoder fra 1995 og frem. Det fører således ikke nødvendigvis fremad - til en styrkelse af kommissionens muligheder for at vurdere, hvad der skete i 2012 og 2014.

Vedrørende udkast til kommissorium for Tibetkommissionen.

Men det indebærer en voldsom forøgelse af det materiale, der skal gennemgås, og de politifolk, der skal interviewes – og det siger sig selv, at det bliver betydeligt vanskeligere at finde vidner og anden dokumentation for praksis eller konkrete hændelser, o.lign., som kan ligge så langt som 23 år tilbage i tiden.

Når man dertil lægger, at kommissoriet også udvides kvalitativt – således at det ikke kun er statsbesøg, men alle officielle besøg fra Kina, der omfattes af det nye kommissorium, så må man frygte, at undersøgelsen bredes ud i en grad, som kan betyde, at den kommer til at være så langvarig, at den vil have mistet en del af sin aktualitet, når den er færdig. Amnesty har forstået, at der i perioden fra 1995 og frem har været 104 officielle besøg fra Kina. At inddrage et sådant antal besøg – skønt de ikke er indlysende relevante for den oprindelige undersøgelse – må efter Amnestys opfattelse frarådes.

Det rigtigste vil efter Amnestys opfattelse være at udskille undersøgelsen fra 1995 – om den påståede korps-forståelse – til en selvstændig undersøgelse, som ikke er en integreret del af den ”oprindelige” undersøgelse om 2012 og 2014. Det vil også gøre det praktisk og meningsfuldt at lade denne undersøgelse forestå af andre end medlemmerne af den nuværende kommission. På denne måde kommer den nye undersøgelse heller ikke til at forhindre, udskyde eller forsinke undersøgelsen af begivenhederne i 2012 og 2014.

Om de undersøgte myndigheders håndtering af materialet til Tibetkommissionen og samarbejdet med kommissionen herom.

Vedrørende det forhold, at kommissionen måtte basere sin oprindelige undersøgelse på et mangelfuldt materiale, men hvor det efterfølgende har vist sig, at der var yderligere betydelige mængder dokumentation tilgængelig hos både Udenrigsministeriet (som viste sig at råde over backup-filer, men ikke fandt anledning til at oplyse kommissionen herom), og Rigspolitiet, (som fandt eller ”genfandt” materiale ved et ”rutineeftersyn”), anføres det i udkastet til kommissorium, sidste side:

”Når undersøgelsen er afsluttet, vil der på baggrund af kommissionens beretning, herunder navnlig eventuelle oplysninger om nyt materiale, der ikke blev udleveret til Tibetkommissionen, blive taget stilling til, om der er grundlag for at iværksætte en undersøgelse af de undersøgte myndigheders håndtering af udleveringen af materiale til Tibetkommissionen og samarbejdet med kommissionen herom.”

Efter Amnestys opfattelse giver formuleringen indtryk af, at man ikke mener, at undersøgelsen af det nu fremkomne materiale nødvendigvis har nogen logisk sammenhæng med spørgsmålet om, hvorfor materialet i første omgang var ”væk”, så det ikke kunne indgå i den oprindelige undersøgelse.

Amnesty finder, at det må være tilstrækkeligt at konstatere, at de oprindelige forklaringer – at Udenrigsministeriet havde materiale på backup-filer, men ikke fandt anledning til at gøre kommissionen opmærksom herpå, og at Rigspolitiet ikke i første omgang havde materialet, men efterfølgende fandt det ved en rutinegennemgang - uden videre fremstår som utilfredsstillende og utroværdige. Denne vurdering kræver næppe en særskilt undersøgelse. Men kommissionens kommende gennemgang kan eller vil – afhængigt af indholdet af materialet – have betydning for, om den betjening, man gav kommissionen, skal vurderes mere eller mindre belastende.

Vedrørende udkast til kommissorium for Tibetkommissionen.

Amnesty International skal på den baggrund opfordre til, at vurderingen af ”håndteringen” af kommissionens anmodninger om at få materialet i hænde ikke anskues som et uafhængigt spørgsmål, der *muligvis* skal undersøges, men kan behandles sammen med – og sammenholdt med – vurderingen af de konklusioner, som måtte komme i lyset af det nu tilgængelige materiale.

Venlig hilsen

Claus Juul
Juridisk konsulent
Amnesty International